

5 koncerta Simfonijskog orkestra HRT-a u Lisinskome

Simfoničari briljirali na otvaranju sezone

Koncert: Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja briljirao u izvedbama Dešpaljevih i Šulekovih skladbi, a u povodu 150. obljetnice HAZU

Zdenka WEBER

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije otvorio je novu sezonu u Majstorskom ciklusu koncertom u povodu 150. obljetnice djelovanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu 22. rujna. Za dirigentskim pultom Simfonijskog orkestra HRT-a bio je akademik, skladatelj i dirigent Pavle Dešpalj (1934.), i to ovaj put u dvojakom ulozu, kao autor i kao ponovno izabrani šef dirigent orkestra, a prvo djelo na programu bio je njegov Koncert za violinu i orkestar, sa solistom Orestom Shourgotom, koncertnim majstorom Zagrebačke filharmonije i profesorom na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji.

HAZU je ponovno javnosti dao prigodu čuti vrijednu violinu King, koju je 1735. godine izradio Giuseppe Guarneri, a koju je dobio u vlasništvo darovnicom udovice glasovita hrvatskoga violinista Zlatka Balokovića.

Dešpaljev Koncert za violinu i orkestar započinje violinskom quasi cadenzom isprekidanim orkestralnim akordima, a razvija se u klasičnoj trostavčnosti iznimnih tehničkih zahtjeva koje solist mora savladati. Veliko bogatstvo glazbenih ideja Dešpalj skladateljsko-zanatski rješava u opsežnim stavcima nabujale kromatike i trajno uzbudljive harmonijsko-ritmičke protežnosti.

Ne budi li Dešpaljeva glazba možda daleka sjećanja na Georgea Gershwina? U svakom

nedvojbeni dragulj hrvatske koncertantne glazbe, a Orest Shourgot je, svirajući napalet, unio u solističku dionicu toliko strastvenoga predanja, tehničke virtuoznosti, bravure i bria da nije pretjerano tvrditi da smo doživjeli djelo i njegovu interpretaciju u najboljem mogućem svjetlu. Ravnajući orkestrom, autor Pavle Dešpalj je vrhunski vođio izvedbu i isticao orkestralne nastupe u delikatnim dinamičkim odnosima, ali najveće priznanje za postignuti uspjeh treba uputiti solistu i njegovu angažmanu da upravo svaki detalj vrlo kompleksne dionice izvede na razini koja će trajati kao istinski primjer dostojno i dostojan-

HAZU je ponovno javnosti dao prigodu čuti vrijednu violinu King koju je 1735. godine izradio Giuseppe Guarneri

stveno interpretirane Dešpaljeve glazbe. Pljesak je trajao dugo, Shourgot je vrlo simpatično podignuo partituru s pulta, svakako sa željom isticanja visoke vrijednosti skladateljeva zapisa, a zatim je na uporno odbravanje odgovorio izvedbom Bachove Sarabande za violinu solo, kako bismo još jedanput čuli pomno i ljubomorno čuvanoga Kinga. U cjelini, bio je to umjetnički nastup i doživljaj koji ćemo rado pamtiti. Drugi dio koncerta pripao je

ko najcjelovitijem hrvatskom majstoru kada je riječ o simfonijskom stvaralaštvu, skladatelju, violinistu, dirigentu i glazbenom pedagogu Stjepanu Šuleku (1914.-1986.) i njegovoj Četvrtoj simfoniji u d-molu.

Za Šuleka je poznato da je bio beskompromisni umjetnik, a jednako je tako poznato da je bio iskustveno jedan od najobrazovanijih hrvatskih glazbenika 20. stoljeća.

Isuviše rijetko su njegove velebne simfonije, njih osam, na repertoarima hrvatskih orkestrara, premalo se pažnje posvećuje njegovoj ostavštini koja ga ubraja u red najznačajnijih skladateljskih imena i ne samo hrvatske glazbe razdoblja u kojemu je glazba prolazila lomove modernizma i harmonijskih sloboda koje su zatirale tonalnost. Šulek je ostajao vjeran samo velikim uzorima razdoblja koje mu je prethodilo i to su mu mnogi u našoj glazbenoj kulturi pripisivali kao svojevrsan grijeh.

Međutim, danas, slušajući njegovu Četvrtu simfoniju, neizbježno moramo zaključiti kako je riječ o velikanu orkestralne forme i orkestralnoga zvuka, o majstoru iznimne melodijske inspiracije, o skladatelju kojemu je veliki simfonijski orkestar dobro poznat teren po kojemu se kreću siguran u složenim fugatima, osjećajan u gotovo bolećivoj ekspresivnosti silaznih intervala i nadasve inventivan kada treba spajati, zgušnjavati ili pak razrjeđivati instrumentalne grupacije, osobito lijepa solo drvenih puhača, napose fagota, sve do zaglušujućega tutnja triju činela.

I svakako vrlo osobno nadahnut kada iz pojedini dionica treba izmamiti glazbu koja je uvjerljiva, zanatski vrhunski osmišljena i autorski plemenita.

Pavle Dešpalj svojim je znanjem i srcem nedvojbeno naš najbolji interpret glazbene ostavštine svojeg nekadašnjeg profesora i na tome mu treba od srca zahvaliti. To je osjetila i publika, glasnim pljeskom slaveći oba »stanov-